

UPPTÄCK NATUREN I STOCKHOLMS LÄN! SEPTEMBER 2022

SÖNDAG 28 AUGUSTI

...är alla guider ute på egen hand

Vill du också ut så sök inspiration på Naturkartan eller Natursidan: <https://www.naturkartan.se> <https://www.natursidan.se>

❖ TORSDAG 1 SEPTEMBER Fladdermuskväll

Ekholmens naturreservat i Botkyrka kommun ligger inte långt från Hågelby gård. I naturreservatet finns stora gamla ekar och sumpskog som lockar fladdermöss. Hågelby gård, med många stora gamla byggnader och parkmiljöer intill sjön Aspen har också visat sig hysa en artrik fladdermusfauna.

Fladdermöss upptäckts lättast då man bär med sig ultraljudsdetektorer. Bosse Ljungberg har med sig några sådana under denna kvällstur. Så följ med ut, upplev sensommarkvällen och lyssna efter vilka arter som fladdrar förbi i skymningsljuset.

Samling kl 19:40 vid busshållplats Hågelby (buss 738 från Tumba station, läge A, kl 19:33*). Buss 708 tillbaka till Tumba stn avgår kl 22:24
Ca 5 km, 2½ timmar

❖ SÖNDAG 4 SEPTEMBER Bogesundlandet

Margareta Lysell tar dig ut till Bogesundlandets skogar, gamla kulturmarker, stora lindar, fornlämningar och torp och en remarkabel utsikt från Kvarnberget över Stora Värtan.

Till Frösvik, där vi samlas, kommer man med pendelbåten från Ropsten.

Samling 10:51 Frösvis brygga (pendelbåt från Ropsten 10:10*, båt åter från Frösvik 14:56 anländer Ropsten kl 15:40)
Ca 5 km, 4 timmar

● SÖNDAG 11 SEPTEMBER Ytterby – ett naturminne i genuin världsklass

Koldioxid och övergödning, blommor som skiftar färg mellan rött och blått, sura myror, jästa bär och sällsynta jordartsmetaller – här handlar det om kemi, en ofta bortglömd aspekt på naturen.

Jan Holmbäck leder denna kemi- och naturvandring bland Resarös skogar och trädgårdar till Isterbergets topp och Ytterby gruva där minst åtta (!) av våra grundämnen upptäcktes för första gången.

Samling kl 12:00 vid busshållplats Ytterby (blåbuss 670* från Tekn högskolan, läge F, kl 11:12, byte i Engarn till buss 682)
Ca 3 km, 3 timmar

LÖRDAG 17 SEPTEMBER ❖ Ångsö nationalpark

Äntligen har vi möjlighet att erbjuda en guidning i en av Europas allra äldsta nationalparker. Bildad 1909 genomgick den sedan en något omtumlande historia som numera är ett skolexempel på betesdjurens och ängsbrukets betydelse för en rik biologisk mångfald.

Anna Petri tar dig runt på ön och berättar om skillnaden mellan skydd och vård och om Ångsös speciella naturvärden.

OBS! Eftersom färden till ön sker med beställd båt (begränsat deltagarantal) från Solö Brygga (dit det går SL-buss) krävs föransökan inkl betalning. Kostnad båt + guidning 300 kr för medlem i Naturskyddsföreningen, övriga 350 kr. **Föransökan senast onsdag 14 september till: maria.bergstrom@naturskyddsforeningen.se**
Samling vid båtbyggnad kl 9:45. (SL-buss 676 från Tekniska högskolan kl 08:10. Återfärd samma sträckning)
Ca 4 km, 4,5 timmar

● SÖNDAG 18 SEPTEMBER En liten bit av Norra Järvafältet

Nu är fågelflyttarna på väg söderut, floran lyser av höstblommor (fibblor, ögontröst, astrar...) och alla mogna bär och temperaturer har blivit mer promenadvänlig.

Så följ med Peder Curman på tur ner till Säbysjön och hör mer om hur ett landskap utvecklas av att vara bebott och bebyggt sedan minst folkvandringstid, av människor med betande kreatur på skogen och kring strandängarna, slåttade sankmarker och allt skyddat från större exploatering tack vara militären som gjorde Järvafältet till ett övningsfält i början av 1900-talet.

Samling kl 10:45 vid Säby gård (buss 567 från Jakobsbergs station, läge C, kl 10:37*)
Ca 3 km, 3 timmar

SÖNDAG 25 SEPTEMBER ❖ Fortid och fåglar

Fysingen är en av Stockholms finaste fågellokalerna med historiskt intressanta omgivningar. Här finns fornlämningar ända från järnåldern.

Ronny Fors guidar från Åshusby gravfält och den mäktiga konungagraven Nordians hög till Fysingens fågeltorn där det blir spaning ut över sjön och upp i skyn efter fågelsträcken så ta gärna med kikare om du har.

Samling kl 12:30 vid busshållplats Åshusby gård (buss 577 från Märsta station kl 12:16*). Avslut Rosersbergs pendelstågsstation.
Ca 4 km, 3 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ❖ terränggående, snabbare tur
- ♦ mer krävande tur

Storstockholms naturguider

www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

Att delta kostar (gäller ej Ångsö 17 september) 150 kr, 120 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt.
Swishkonto: 123 115 22 22

Vandringarna genomförs i alla väder, ingen föransökan behövs utom just för turen 17 september.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm).

Ta med matsäck/fika för turena över 2 timmar och kolla med väderreportern om det kan behövas regnkläder/stövlar.

*) Tider kan ändras - kontrollera tiden med SLs trafikinformation: <http://sl.se/>

Kontaktperson:
Maria Bergström
070-638 0712
mejl: maria.bergstrom@naturskyddsforeningen.se

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Studieförbundet

Länsstyrelsen
Stockholm

Fler tips och aktuell information på:

www.utinaturen.nu

Foto: Maria Bergström

